

**Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIK-299/17-K

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Žlutice, Jiráskova 344
Sídlo	Jiráskova 344, 364 52 Žlutice
E-mail právnické osoby	ucetni@vuzlutice.cz
IČ	70845433
Identifikátor	600028542
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Michaela Castková
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Místo inspekční činnosti	Jiráskova 344, 364 52 Žlutice
Termín inspekční činnosti	22. 5., 5. – 9. 6., 12. 6. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného výchovným ústavem a dětským domovem se školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Inspekce byla vykonána na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Inspekční činnost byla zaměřená na odstranění nedostatků zjištěných při předcházející inspekční činnosti a na hodnocení účinnosti opatření přijatých ředitelkou školy a školského zařízení ke zlepšování kvality vzdělávání a školských služeb.

Inspekční činnost byla vykonána ve výchovném ústavu a dětském domově se školou a byla zaměřena také na spolupráci základní školy a střední školy školského zařízení.

Charakteristika

Právnícká osoba (dále „zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), dětského domova se školou (dále „DDŠ“), základní školy, střední školy a školní jídelny. Do zařízení jsou umístováni chlapci se závažnými poruchami chování s nařízenou ústavní výchovou nebo s uloženou ochrannou výchovou. Nejvyšší povolený počet lůžek je 12 ve VÚ, v DDŠ rovněž 12. K termínu inspekční činnosti byl evidenční stav dětí v zařízení celkem 22. Deset bylo zařazeno do VÚ a 12 do DDŠ. Fyzicky bylo přítomno 17 dětí. Dvě jsou zde umístěny na základě smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením, dvě jsou ve vazbě, dvě na útěku a jedno je na prodlouženém pobytu u osob odpovědných za výchovu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy a zařízení (dále „ředitelka“) byla do funkce jmenována v roce 1999. Na základě poslední inspekční činnosti (leden 2017) upravila dokumenty: školní vzdělávací program základního vzdělávání (výuka jazyků), školní řád a vnitřní řád, přepracovala týdenní rozvrh hodin pro základní i střední vzdělávání. Provedla organizační změnu a řízením výchovného úseku pověřila jednu osobu, která je zaměstnaná na celý úvazek. Tato změna však zatím nevedla ke zlepšení řízení výchovného úseku (stále přetrvávala nedostatečná spolupráce mezi vychovateli a mezi členy odborného týmu).

Nepodařilo se sjednotit postupy školy, úseku výchovy a odborných pracovníků zejména v pohledu na hodnocení dětí. Přenos většiny informací je nedostatečný a problémy nejsou důsledně řešeny. Postoje a návrhy pedagogů a odborného týmu k chování dětí nejsou jednotné, a to zejména v oblasti identifikace a řešení rizikového chování dětí.

Odborný tým tvoří etoped a psycholožka. Jejich součinnost však stále není dostatečná zejména v předávání informací o dětech a v předávání návrhů na řešení problémových situací ostatním pedagogickým pracovníkům. Odborný tým se nepodílí na tvorbě programů rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“), neprovádí diagnostiku dítěte, chybí návaznost specifických činností s dětmi ve výchovně vzdělávacím úseku za účelem změny negativních vzorců chování. Ředitelka kontrolu činnosti odborných pracovníků nedoložila, ale sdělila, že výsledky jejich práce hodnotí pouze ústně.

Noční služba je zajišťována tzv. bezpečnostními pracovníky, kteří nejsou pedagogickými pracovníky, přestože vykonávají pedagogickou činnost např. udílením výchovných opatření, což je doloženo v záznamech o výchově v elektronickém evidenčním systému zařízení. Kontroly záznamů o výchově jsou formální, ředitelka ke zjištěním nepřijímá opatření.

Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že se ředitelka nedostatečně zabývá jejich podněty a stížnostmi. Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) zjistila, že stížnosti nejsou evidovány a chybí záznamy o výsledku šetření a přijatých opatřeních (např. nevhodné chování pedagogického pracovníka vůči dětem).

Z 19 pedagogických pracovníků je 11, kteří nespĺňují podmínky odborné kvalifikace pro výkon přímé pedagogické činnosti a jsou zaměstnání na dobu nezbytně nutnou, proto ředitelka vyhledává odborně kvalifikované zaměstnance formou inzerce. Odborná kvalifikovanost pedagogických pracovníků byla v průběhu inspekce v základní a střední škole 20 %.

Zařízení dlouhodobě nezajišťuje podporu začínajícím pracovníkům, kteří vykonávají noční službu bez náležité podpory zkušenějších pedagogů. Někteří používají nevhodné metody v interakci se svěřenými chlapci, např. zamykání dětí na pokoji. Vedení zařízení se těmito jevy nezabývá, přestože ČŠI zjistila, že jsou opakovaně uváděny v knihách denní evidence.

Od poslední inspekční činnosti se někteří pedagogové v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) účastnili semináře k poskytování podpůrných opatření. Vedením zařízení však nebyla opětovně vyhodnocena efektivita vzdělávání. Se Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče (dále „standardy“) byli pedagogové seznámeni. Klíčový pracovník je stanoven pouze formálně, děti ho většinou neznají, jeho činnosti nejsou jednoznačně uvedeny v PROD.

Školní poradenské pracoviště, v němž působí psychologka a výchovná poradkyně, nepracuje odborně s projevy šikany, agresivity a nevhodného chování s cílem eliminace těchto projevů. Využívá pouze výchovná opatření v rámci školy a hlášení mimořádných událostí Policii ČR. Rozhovory s agresory a oběťmi vedou odděleně etoped a psychologka, vzájemně nespolupracují, také jejich návrhy na další postupy pedagogům nejsou dostatečné.

Zařízení vzhledem k výskytu šikany a nejednotnému postupu při její identifikaci a řešení nevytváří bezpečné prostředí, nedostatečně řeší rizikové chování dětí. Zavedení zvýšeného dohledu k výskytu šikany o přestávkách nad žáky při pobytu na školní zahradě a při hře stolního tenisu se projevilo jako nedostatečné. ČŠI zjistila, že etoped a psychologka některé projevy šikany evidují, ale ředitelka zjištění neřeší.

Všichni chlapci v rozhovorech se školními inspektory uvedli, že jim ve školní jídelně příliš nechutná a dostávají menší porce, někteří z nich by uvítali větší možnost samostatného vaření o víkendech.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Zařízení nově nastavilo adaptační období nově přijatých dětí, se kterými pracuje především etoped. Jeho práce postrádá diagnostické zaměření. Celkově stále chybí provázanost práce všech odborných pracovníků v zařízení a jejich vzájemná komunikace včetně vedení zařízení. Některé děti přijaté bez předchozího pobytu v diagnostickém ústavu nejsou diagnostikovány, vychovatelé a učitelé tak nemají metodické podklady pro svoji práci. PROD tudíž v některých případech nevycházejí z diagnostiky a nezohledňují skutečné potřeby dětí. Ředitelka k těmto skutečnostem nepřijímá opatření.

Týdenní program výchovně vzdělávací činnosti obsahuje především stále stejné sportovní aktivity a jednou týdně samostatné vycházky. Nezohledňuje individuální potřeby dětí v PROD a resocializační cíl zařízení. K rozšíření a zpestření nabídky činností v pracovním týdnu od minulé inspekční činnosti téměř nedošlo. Některé děti o stále stejné sportovní aktivity nejeví zájem. Také v rozhovorech se školními inspektory mluvily o nudě a málo pestré nabídce činností. Skutečným potřebám dětí realizované aktivity neodpovídají. V zařízení dochází k agresivnímu chování a zvýšené tenzi umístěných dětí. Z rozhovorů

s dětmi vyplynulo, že někteří vychovatelé svým jednáním opakovaně umožňují dětem, aby se negativně projevovali vůči jiným dětem.

Každý večer probíhá v zařízení skupinové hodnocení chování. Hodnocení však není realizováno v součinnosti se školou. Dochází tak k roztržtosti ve výsledku hodnocení. Celou ústavní komunitu (setkání všech dětí, odborných pracovníků a pedagogů) jsou pořádány každé úterý, děti jsou na nich seznámeny se stavem bodového konta, jehož výše určuje možnost čerpání dalších výhod, kterými jsou prodloužené samostatné vycházky, prodloužená večerka, výběr televizního programu. Tyto komunity však stále postrádají terapeutické zaměření.

Děti mají omezený přístup k vlastnímu mobilnímu telefonu. Od pondělí do pátku jej mohou používat 1,5 hodiny večer, o víkendech mají telefon k dispozici celý den. Tázání chlapci tomuto opatření nerozuměli, stěžovali si na nedostatek soukromí při telefonování. Pokud chtějí např. telefonovat se svou dívkou během samostatné vycházky, nemají možnost, protože nemají vlastní telefon k dispozici. Telefonování z ústavní linky je povoleno, ale časově omezeno. Je poskytováno bezúplatně.

Pestrá činnost probíhá o víkendech, je to zejména turistika, spaní v přírodě, pomoc při obnově hradu, cykloturistika, keramický kroužek, práce na PC, rybaření, posilování, návštěvy kulturních akcí nebo sportovní soutěže. Víkendové aktivity jsou dětmi hodnoceny velmi kladně. Jsou zajišťovány jen některými vychovateli, kteří realizaci těchto činností podporují.

Hospitovaná výchovně vzdělávací činnost probíhala v DDS ve dvou rodinných skupinách, ve VÚ v jedné výchovné skupině (dále „skupina“). Každá skupina obývá samostatnou část hlavní budovy. Průběh výchovně vzdělávacích činností byl sledován v rámci odpoledních činností, které spočívaly především ve sportovních kolektivních aktivitách na hřišti, trávení osobního volna, individuální přípravě jídel ve skupině a společných vycházkách. Komunikace vychovatelů s dětmi při inspekční činnosti probíhala většinou v klidné atmosféře.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení dětí se opírá o bodový systém, který je dlouhodobě nejasný a neplní zcela svoji funkci. Z předložených formulářů o hodnocení dětí není patrné, za co konkrétně dítě body získalo. Tento bodový systém není zcela provázán s dalším hodnocením během dne. Dochází tak k paradoxním situacím, kdy plný počet samostatných vycházek stanovených ve vnitřním řádu a finanční odměnu za splněný bodový limit dostává i chlapec, který napadl vychovatele či jiné dítě v zařízení. Není zajištěno propojení hodnocení vzdělávání ve škole s hodnocením výchovy v zařízení. Tyto systémy hodnocení fungují odděleně. Prohřešek ve škole není vychovateli sdělen, proto na hodnocení školy nemůže vychovatel reagovat.

V hodnocení se také objevují značné rozdíly mezi stanovením opatření ve výchově za stejné porušení vnitřního řádu pro jednotlivé děti. Některé děti na tento fakt poukázaly při rozhovorech se školními inspektory. V knihách denní evidence jsou opakovaně zmínky o řešení projevů nevhodného chování s poznámkou „důvěrná informace, nesdělovat ostatním chlapcům“. Odborný tým i pedagogové s těmito informacemi cíleně nepracují, nevyužívají možností skupinové práce a dynamiky např. při komunitách.

Opatření ve výchově jsou v rozporu s právními předpisy udělována také zletilým osobám, které požádaly dobrovolně o prodloužený pobyt v zařízení.

Zákonné kapesné je vypláceno jednou týdně, děti mají možnost si vybírat kapesné i ve větších časových intervalech, což ale zpravidla nevyužívají. Tázaní chlapci znali částku, na kterou mají nárok. Způsob výplaty kapesného však nepodporuje rozvoj finanční gramotnosti, děti se neučí s financemi hospodařit.

Z rozboru útěků dětí od ledna 2017 do data inspekční činnosti bylo zaznamenáno u 11 chlapců celkem 49 útěků. Převážná část útěků trvala např. od několika hodin do dvou dnů. Nejvíce útěků bylo z důvodu získání návykových látek, což dokládaly kontrolní testy. Ze záznamů v elektronickém systému bylo zjištěno, že zdravotní izolace neslouží výhradně svému účelu. Umisťují se zde i děti po útěku nebo ty, které odmítly jít do školy. V dokumentaci byl zaznamenán vyšší počet negativních projevů vůči dospělým i mezi dětmi samotnými. Jedná se o verbální a fyzické ataky, v jednom případě se znaky šikany, kterou popisují také odborní pracovníci. Ředitelka se těmito jevy intenzivně nezabývala a nepřijala nezbytná opatření.

Závěry

Hodnocení vývoje

Ředitelka zařízení odstranila nedostatky uvedené v předchozí inspekční zprávě částečně. Pokračují nejednotné přístupy učitelů, vychovatelů a odborných pracovníků při hodnocení rizikového chování dětí. Přetrvává vysoká nekvalifikovanost pedagogických pracovníků. Výchovně vzdělávací činnosti v průběhu týdne stále postrádají různorodé aktivity a terapeutická zaměření. Trvá nedostatečné předávání informací. Klíčoví pracovníci jsou stanoveni formálně.

Silné stránky

- Rozmanité víkendové aktivity vedou k posilování sociálních vztahů mezi dětmi a pedagogickými, kteří se těchto účastní nebo je realizují.

Slabé stránky

- Zařízení není bezpečným místem pro výchovu a vzdělávání dětí. Vedení zařízení se systematicky nezabývá řešením rizikového chování a dalších sociálně patologických jevů.
- Strategie rozvoje zařízení je formulována obecně, neproběhla analýza současného stavu.
- Hodnotící systém umístěných dětí není dlouhodobě uplatňován jednotně a spravedlivě.
- Přetrvává nekonstruktivní komunikace mezi pedagogickými pracovníky i s vedením zařízení. Minimální přenos informací má negativní vliv na výchovně vzdělávací činnosti. Spolupráce mezi pedagogy a odbornými pracovníky je formální.
- Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností v pracovním týdnu dlouhodobě nezohledňují resocializační a terapeutické potřeby umístěných dětí.

- Velká část dětí nemá aktuálně platné diagnostické vyšetření, které by bylo východiskem pro plánování resocializačních cílů. PROD nejsou zpracovávány tak, aby zohledňovaly skutečné potřeby umístěných dětí.
- Odborný tým pracuje nedostatečně, vzájemně nespolupracuje, vedení zařízení jeho práci kontroluje formálně a nepřijímá účinná opatření.
- Vedení zařízení metodicky nevede nové zaměstnance.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zajistit bezpečné prostředí v zařízení. Identifikovat rizikové projevy chování a ke zjištěním přijímat účinná opatření.
- Zlepšit kontrolní činnost ředitelky, analyzovat současný stav a na základě zjištěných skutečností přijímat účinná opatření.
- Zajistit diagnostická vyšetření umístěným dětem a na jejich základě rozpracovat výchovně vzdělávací činnosti a dodržovat navrhované postupy.
- Zajistit spolupráci a komunikaci odborného týmu, vyžadovat konkrétní doporučení pro práci s dětmi a implementovat je do výchovně vzdělávacích činností. Zajistit spolupráci odborného týmu také s pedagogy.
- PROD individualizovat s jasně definovanými cíli výchovných činností, vyhodnocovat skutečný pokrok a použité metody práce.
- Revidovat hodnotící systém dětí tak, aby byl jednotný a spravedlivý pro všechny děti.
- Metodicky vést začínající pedagogické pracovníky a bezpečnostní pracovníky. DVPP zaměřit na zvládání rizikových situací ve výchově.
- Iniciovat hlubší vzájemnou spolupráci s diagnostickým ústavem, a to především v oblasti metodické, koordinační a diagnostické.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy a školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů přijmout opatření ke zjištěným nedostatkům a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci o přijatých opatřeních.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny Výchovného ústavu, dětského domova se školou, základní školy, střední školy a školní jídelny, Žlutice, Jiráskova 344, ze dne 3. 1. 2006 vydaná MŠMT, čj. 34106/05-25;
2. jmenovací listina ředitelky Výchovného ústavu pro děti a mládež, Žlutice, Jiráskova 344, ze dne 29. 12. 1998, čj. 35 425/98- 26, s účinností od. 1. ledna 1999;

3. jmenovací listina ředitelky Výchovného ústavu, dětského domova se školou, základní školy, střední školy a školní jídelny, Žlutice, Jiráskova 344, ze dne 8. 11. 2012, čj. MSMT-46678/2012-201;
4. školní vzdělávací program pro dětský domov se školou, školské zařízení, čj. 2064/15;
5. školní vzdělávací programy pro střední vzdělávání, včetně doplňků, platné od 1. 9. 2015;
6. školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Učení pro život, platný od 1. 9. 2016;
7. roční plán na školní rok 2016/2017;
8. matrika školského zařízení vedená elektronicky k termínu inspekční činnosti;
9. vnitřní řád školského zařízení úprava 1. 5. 2017;
10. školní řád platný od 1. září 2016;
11. personální dokumentace pedagogických pracovníků školského zařízení (pracovní smlouvy včetně dodatků a změn, pracovní náplně, výpisy z evidence Rejstříku trestů, psychologické posudky, platové výměry, fotokopie dokladů o dosažené kvalifikaci) a nepedagogických pracovníků školského zařízení (pracovní smlouvy včetně dodatků a změn, pracovní náplně, výpisy z evidence Rejstříku trestů, platové výměry);
12. minimální preventivní program na školní rok 2016/2017, čj. 1701/16;
13. školní vzdělávací programy pro DDS a VÚ;
14. týdenní rozvrh hodin ve školním roce 2016/2017;
15. záznamy z pedagogických rad vedené v hodnoceném období;
16. koncepce rozvoje školského zařízení na období 2015 – 2020, ze dne 1. 9. 2015
17. dokumentace školního poradenského pracoviště vedená ve školním roce 2016/2017 k datu inspekční činnosti;
18. kniha úředních návštěv, vedená v kalendářním roce 2016 a 2017 k termínu inspekce;
19. kniha ostatních návštěv, vedená v kalendářním roce 2016 a 2017 k termínu inspekce;
20. výpis z rejstříku škol a školských zařízení z 19. 12. 2016;
21. zahajovací výkazy školního roku 2015/2016 a 2016/2017;
22. rozbor hospodaření za rok 2015 z 24. 2. 2016;
23. osobní spisy dětí s ev. čísly VS 917, VS 907, VS 911, VS 909, výběr k termínu inspekce;
24. smlouvy o prodlouženém pobytu aktuálně platné v termínu inspekce;
25. zápisy z elektronického systému (kniha denní evidence, záznamy odborných pracovníků);

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka Paclíková v. r.

Mgr. Lukáš Valda, školní inspektor Valda v. r.

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice Borůvková v. r.

Bc. Libuše Skopcová, kontrolní pracovnice Skopcová v. r.

Bc. Věra Weberová, kontrolní pracovnice Weberová v. r.

Mgr. Soňa Křížová, Ph.D., etoped Křížová v. r.

Liberec 21. 6. 2017

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Michaela Castková, ředitelka školského zařízení Castková v. r.

Žlutice 7. 8. 2017